

Universal Declaration of Human Rights - Aja

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

EJUKONWO GBEFANDEDE SOSO ACE AGBETOTOWO NYÚ

ENYOFONU

Sósó egbexawá do amenyinyi to alákpa ñekpo kpwime kodo enusawá ci wò yi dogù wawa do eseji ko fàfà le ègbèmè,

Sósó edemaso le agbetó yoyó be agbetó me ci yi ñan kanlinnuwawa va egbeme, yi agbetó fan egu, yi shinxome, ehonwo yi do yi ejukonwo ñe egbefan be agbetowo le vo a xonuxonu, a vo a xase, a gbédon a gu aya le ekó,

Sósó agbewaxe kpakpa do ese ji ó, e le vevide be wo de ño a zin amaji; nò de nyi nene ó, agbetó a va so ezo ta, a so nyidon le akon, a fongu do eganwuame kodo ametafudotowo ji,

Sósó ñusendodo nò ñekawawa ko exlododo a yi ñuko le ejukonwo gblame,

Sósó enyó ciwo yi le esewemame wowo ejukon ciwo yi do ñEKAWAWAGBE gbé ñegbefan yi nu be yewo kando agbetó cewo ji, le amenyinyi ko eyi wanawome, lé ñusuwo kodo nyonuwotasaweme, yi yewo so egbe ño eju nò ñononme, ñukoyiyi, nò agbemenonon a nyó nò ame kpu, nò agbetó a kpó vovo a wa enu ci yi drwi,

Sósó ejuwo kodo wowo kplekplegbe gbesosome, nò wo a so na bubu agbetó, a mi dàdà le eyi cewo ji nò agbetó a vo fàfà,

Sósó dandandanme ó, gbahwe agbe towo a wa do egbèfan lo ji ó, wo ño a ñó susu ñeke do ace kodo vovokpakpa lo wo ji.

EYITADO

BOBOGAN ÑE EGBEFAN CE SOSO ACE AGBETOTOWO NYU;

Egbefandede ce yi nyi ejukonwo, plenu do, yi wo a wa nò, yi ameshyame kodo wowo bonbonwo a ño nò enjukui, a tekpa, so to enukplankplan ko enununyanya gome, a tekpa nò amebubu ko vovokpakpa a yi ameshyame kodo wowo bonbonwo a ño nò enjukui, a tekpa, so to enu kplankplan ko enununyanya gome, a tekpa nò amebubu ko vovokpakpa a yi ñuko kenju nò, le blewublewume ó, edo lwo a nyi wawa le ejukplekple lwo me, nò wo a zan wo nyononwito le ame ciwo yi do kple kplegbe lwo xwe kodo ame ciwo yi wo so do alome nò wo nò wo a kpa ace nò wo.

Akpa 1

Agbetowo plenu vanò gbeme ko vovodeka gbeswegbeswe, so to amenyinyi ko acewo gome; wo xawá susunywin ko jimenywi so esexwe. Wo ño a we nonvi ña ña wowo nononwo gbo.

Akpa 2

Amekpakpwi ño a kpó nyona le ace ko vovo ciwo yi le egbe fandede ce lo me. Amekpe de ño egbe a mò akó, gbaza, ñusukonyonunyinyime, egbe, sènsèn, politikinyó alo enyobudewo ci yi kan agbetó, dokun, jijixwe alo enyó alokpabude yi a na yi agbetó da kpó nenehan nyona.

Só zeto yenu ó, wo de ño egbe a zondo politikise alo jejeshi le xixeme nò eju amekéto nu a ñe eju lo do akpo. Nò eju cime amelo so xó ablo ñe can e le ejubuugonme can, ñe le yidekishi can alo ñe ño egbe a zan yideki le ci e drwi nene can ó wo ñe ño egbe a ñidoakpo.

Akpa 3

Amẹ̀ḍẹkpokpwi ọ̀ọ nọ agbenwọ le vovokpọkpọ ko kandoji amenutọtọ mẹ.

Akpa 4

Amẹ̀ḍẹ ẹ́ ọ̀ọ egbe a sọ ehalọ wa ahwashí alo kannum; agbetọ a sọ wa ahwashí alo kannum le alọḍẹkpọ kpwinu nýi ese.

Akpa 5

Wo ẹ́ ọ̀ọ a ẹ́ efun nọ agbetọ, kpọ wo ọ́a do aya nọ agbetọ, a wa xomevevenu, elannu alo enuḍẹ̀agbetọkpọtọ nuwo kodo mẹḍẹkpokpwi.

Akpa 6

Amẹ̀ḍẹka ọ̀ọ egbe a nýa le afiḍẹkpokpwi mọ agbetonyinyi yeetọ ọ̀ọ aḗ kodo ese ciwo wo ọ̀ọ a nýi.

Akpa 7

Le ese nukọ ọ, agbetọwo plẹnu nýi enuḍẹ́kẹ, é le gbeswẹgbeswẹ; wo ọ̀ọ egbe nọ candoji alo nýọna esetọwo gbeswẹgbeswẹ. Wo plẹnu ọ̀ọ egbe nọ candoji ẹ́kẹnụmẹ egacimẹ yi wo ẹ́ḍẹ́ ọ́ voklan do enumowẹ a sọ gban egbefandẹ́ ẹ́ lọ kodo wanaḍẹkpokpwi ci a na yi wo a gbin.

Akpa 8

Agbetọḍẹkpokpwi ọ̀ọ egbe a je ehwẹ le kojuḍọxu eyijumẹtọ ci gbọ a je ehwẹ le dru nọ wo gban aḗ alomajẹnu ciwo ese gangan alo ese gbalidẹkpokpwi ni wo.

Akpa 9

Wo ẹ́ ọ̀ọ egbe ci a le amẹ gbali gbali enuḍemawamawa, akpaṇu sẹ́sẹntọ a sọ do egamẹ alo a do ese a sọ nýi ti le eyijumẹ.

Akpa 10

Agbetọḍẹkpokpwi ọ̀ọ aḗ, le egbe sọswẹ konu mẹ yi enyọ ci nu ọ yi e le ọ, wo a si ni shigbe le wo a se amẹbuwotọ nẹnẹ, le ahwamẹ le kojuḍotọ ciwo ji wo ọ́a zín, yi wo a nọ enyọji, wo ọ́a nọ agbetọji. Le eganmẹ ọ, kojuḍotọlọ a nu aḗ kodo esekonyinyi eyitọwo ni alo adodwi ci le enyọ vwin ciyi byọ etodọndọn ciwo yi wo ọ́ḍọ ọ ni.

Akpa 11

1. Nọ wo ọ̀ọ enyọvwin ciwo byọ etodọndọn nọ amẹ́ ọ, gbọxwe ese a xo mẹlọ, kojuḍotọwo ọ̀ọ a ẹ́fý ọ le ahwamẹ, le esemọnu mọ nẹnẹhamẹ ọ, yẹ wa enyọvwin ci yi byọ etodọndọn nyawo, maḍefý ọ́ godu ọ, wo ẹ́ ọ̀ọ egbe a mọ mẹlọ wa nẹnẹhamẹ nu. Le koju lọ ọ́oxu ọ, wo ọ̀ọ a tekpọ a hwlingan le ese nyikọmẹ gbọxwe a glo.

2. Wo ẹ́ ọ̀ọ egbe a sọ ese xo amẹ́ nọ enyọ alo enumaḍọenji ci yi ese eju lọ tọ alo ese ejuwo plẹnutọ ẹ́ gbe le hwecinú wo wa enu lọ. Nẹnẹke ọ, ese ẹ́ xo enuvwin ci yi byọ etodọndọn ẹ́, ese hunnọ yi wo a sọ xo amẹci yi je ago lọ le hwenwunẹ; wo ọ́a dọn eto nọ amẹlọ wugan eto ci ese hwenwunutọ lọ byọ.

Akpa 12

Wo ẹ́ ọ̀ọ a sọ tafutafu a yi je amẹbunymẹ a sọ xodyi yi ko eyi mẹwo, eyi nuwo nẹnẹke ọ, ganwuamẹtọ ẹ́ de ọ̀ọ àḗ aḗn amẹbu wenawo ji a hlẹn, yi a gbe sọ gble nyikọ ni; ese lọ, gbe nẹnẹ wanawo.

Akpa 13

1. Amẹ́ ẹ́ kpokpwi ọ̀ọ aḗ vo, a dyi sa a yi afi ci yi drwi; nẹnẹke yi e ọ̀ọ aḗ a ọ̀ọ nọxu le eju ẹ́ kpokpwi mẹ.

2. Amēde kpokpwi dō ace a to le eju de kpokpwi mē: e senŋ to le eyi ntō jumē a yi kaka a gbe trō gbō va mē fafede.

Akra 14

1. Nō eganwuamēcekpato je egamē nō amēde ɔ, nō amē lo a sɔ senŋu a hwlen eyi ta ɔ, e dogbe a byɔ bexu eju de kpokpwi yi eju lo dō a xwe fafa de.

2. Nō amēde je esenu mē nyao ɔ, ace ejukɔnwo plenuto ciɔe de nagbe be yi le shito a yi eju bu mē.

Akra 15

1. Amēde kpokpwi dō a nyí ejudekamēvi.

2. Eganwuamēcekpato de de dō ace yi a gbe nō eyi jumeto de be yi da gbe nyi yewo jumēvi; nēneke de dō ace yi a gbe ni be yi ŋu gbe sɔ eju bu a trō eju hɔn mē vi.

Akra 16

1. Le asudeɔe alo nyɔnuɔeɔe game ɔ, dekaje ko cugbeje ciwo yi nyi akɔbunɔwo, ejubujubumetowo alo sensen ebuebu mē to wo ɔ, wo senŋ de wo nɔnɔ wo, yi a sɔ egbe dō eju a gbaku. Ace deka nme yi wo dō le enushyanume so deɔe hwenu kaka va sɔ yi wo dekiwo gbege hwenu.

2. Amē ciwo yi jiji a de wo nɔnɔwo ɔ, wo vi dō a na egbeta dekanume gbɔhwe eju a nya be wo de wo nɔnɔwo nyao.

3. Wō jitowo yi nyi ŋuklen alo esha ci yi a le nkɔ nɔ wo: nēneke yi wo dō a nyi kuku le eta nɔ wo nē.

Akra 17

1. Amē deka kpanɔ yɔ a, alo e le egebeɔɔmē yɔ ɔ, e dō ace do eyi ntō nuji.

2. Ace de kpokpwi de dō a xɔ amēnutɔnu leshi ko akpasensen.

Akra 18

Amēde kpokpwi dō ace a vo le enu ci yi druui le eyi tamē, ejime ko sēsēsēn kpaxwe; e senŋu gbé doli sēsēsēn kodo eyi susu lo wo, alo a de wo to nɔ eju a jeshi; e sennu like nɔ sensen ko susu lo wo a dɔn amewo bɔ do eyi deki ŋu sɔ to nukɔyiyi le enukplankplan enuwawa, kodo sensen alo sensenwanawo plēnu ŋu.

Akra 19

Agbetɔ dekpokpwi dō ace a vo le eyi susu alo eyi tamēbubumē; e dō ace a vo a nu enyɔ ci yi le susumē ni nɔ eju a se; e dō ace a ji gɔnmē nɔ enuwo ko enyɔwo, a to emɔwo kenjukeŋu ji a drá wo nɔ xixè kōŋunē alo ejuwo kpu a se; enude kpokpwi de dō a doŋuklen alo ɔnɔnɔn ni.

Akra 20

1. Agbetɔ dekpokpwi dō ace a vo le bɔbɔwawa kodo egbe ci yi gbe ahwawawanyɔwo gbɔ.

2. Wo de dō a sɔ eganwuame a sɔ lo n amē do ehabɔbɔdēmē.

Akra 21

1. Amēde kpokpwi dō a sɔ eyi fɔ cute a kpankɔn le eyi ju ŋukɔyiyi wanawo mē, alo a nagbe nɔ amēbu a wē.

2. Sɔ to edɔwa gɔmē ɔ, amewo plēŋ dō a kpɔ texwe gbeswegbeswē.

3. Ejukworo drodro ɔ, eyi a nyi esha le nuko n ejuwomeɛɛkpakpa. Eyi ji yi wo ɔ a zɔn n n akɔdadawo do jɔjwe ji gamegame.

Akpa 22

Amedekpokpwi le egbeme ɔ a vo faa a kpɔ nyɔna sɔsɔ alɔdowome, alɔdo hɔnwo a na yi a kpɔ vivivi le aɛ ciyi kan dɔkunmɔwo, agbetɔ enunuyanya ciwo de ɔ a hwedo ame, yi a na nukoɔyi n amenyinyi le hɔn hɔn eju dekaɔka ko wowoxɔwawame. Nenehame hɔnhɔn ko exɔwawa kan dɔkun eju dekaɔkatɔ.

Akpa 23

1. Amede kpokpwi ɔ a wa edɔ ci yi je kodi le jume, yi a kpɔ nyɔna ciwo yi le edɔ lɔ wawame.
2. Evototo dekpokpwi de ɔ a n ehocucume n edɔ dekamuwatɔwo.
3. Edɔfɛncu ɔ, e ɔ a sun edɔwatɔ ko eyi xomuwo, vɔ n da sunɔ, wana bu deɔwo ɔ a le e jume a sɔ na wo vovo.
4. Edɔwatɔ dekpokpwi deɔbe a ɔ edɔwatɔwobɔɔ ci yi drwi me a sen nju a gbe n ametafu.

Akpa 24

Edɔwato dekpokpwi ɔ a ɔ gbɔngbɔn hwenu a sɔ vo, edɔwagamewo ɔ a nyi dredreme. Le exwekpegbɔnjwiin eyi tɔwo me ɔ, wo ɔ a cu n efen ni.

Akpa 25

1. Amede kpokpwi ɔ a ɔ enu ci yi a sɔ kpɔ eyi ko eyi xomuwoji sɔto lanmesen, enuɔduɔ, aɔɔɔɔɔ, xɔmenɔnɔ, dotoxweyi ko alɔdoamejudɔwaxu ciwo a na yi wo a vo; wo ɔ a n godu ni le edɔmakpɔwa game, edɔlehwenu, le ekpoxɔme, nyɔxome, neneke le enuwanu ciwo yi de so eyinutɔ drodro nju wo hwenu.
2. Alɔdu de ɔ a li n evijitɔwo ko wo vi. Evi ci yi asu ko ashi ji ji ko ci yi wo ji le gbanji wo ɔ, wo sɔ enu le ejume, yi evototo de de ɔ a n wo me.

Akpa 26

1. Amede kpokpwi ɔ a yi sukulu a xɔ enunyanya gbaligbali, e glo ka ka can ɔ, a xɔ enunyanya gɔnmetɔ dandandan. Alɔnɔdɔ kplanxu sukulu wo ɔ a ni n ame kpu. Sukuluganwo ɔ, wo ɔ a hun wo n ame ciwo nunyanya je àbà hɔn me nɔ.
2. Sukulu ɔ a na wo a nyanunu sɔ to agbetɔbubu gome. E ɔ a na yi wo a nya be enusɔkeame, exɔwawa le ejuwo glame akɔwo alo sensen wo gblame kodo ejuwokplekplegbe nuwanawo ci wo a na yi vovo a n gbeme, enu hɔnwo ɔ, enu vevi yi wo nyi.
3. Kplankplan ciha neme yi deɔviwo a xɔ ɔ, e ɔ a nyi wo jitɔwo nyɔ.

Akpa 27

1. Agbetɔdekpokpwi ɔ a vo a wa emumunuwo kodo eyitɔwo, akpɔ jiji de aɔanɔdɔdɔdɔwo gbɔ, keɔ a n waxu n nukoɔyi sɔto enudwi kuku gome kodo wanywi ciwo yi a to le me.
2. Amedekpokpwi ci yi nyi edɔdeɔwatɔ deɔbe a hwlen wananywi ciwo yi to le eyi nudwikuku gome, eyi aɔanɔdɔdɔwema ko eyi aɔnu gome.

Akpa 28

Amedekpokpwi dogbe a byɔ be hannyahannya ɲugbe nɔ ejumɛ, nɔ wo a zɔn do aɛ kodo vovokpɔkpɔ ciwo yi zɛ le gbefandɛdɛ ɛɛɛ, sɔsɔ agbetɔnɔnɔmɛ gbe sɔsɔ ejukɔnwɔnɔnɔmɛ.

Akpa 29

1. Amedekpokpwi dɔ a wa edɔ nɔ eyiju cime yi eyi nɔnɔmɛ alo eyigbetɔnyinyime a to le, le vovokpɔkpɔ kodo ɲukɔyiyi adodwi gome.

2. Le eyice kodo eyivovokpɔkpɔzanzanmɛ ɔ, ese dɔwo yi a gbe enyɔ nɔ amɛ nɔ wo a sɔ jeshi amɛbucɛwo kodo eyi vovokpɔkpɔwo gbɔhwe a sɔ kpɔ emɔ a dra enu do le wana gome, le hannyahannya ma do dɔ aɛkpakpame kodo vovo gbaja le eju ci yi ya nɔ eyidɛkishi.

3. Tretregbedi, wo de dɔ egbe a zɔn aɛ ɛwo kodo vovokpɔkpɔ ɛwo to amɛbudɛwo ciwo de nyi afɔdɔxuwo nɔ DEKAWAWAGBE EJUKɔNWOTɔ.

Akpa 30

Ejudɛkpokpwi, ehabɔbɔdɛkpokpwi, amɛdɛkpokpwi de dɔ egbe a sɔ Egbe fandɛdɛ ɛɛ a sɔ wa enubadɛdɛ alo a sɔ wa kanlindɛdɛ shigbe a sɔ gbe be agbetɔwo da zan aɛ ko vovokpɔkpɔ ciwo yi ze le wemacɛmɛ.
